

SŁOWO

Wilno, Niedziela 28-go grudnia 1924

PRENUMERATA miesięczna z dostarczeniem do domu oraz z przesyłką pocztową 5 złote, zagranicę 6 złotych.

CENA OGŁOSZEŃ. Wiosna milimetrów jednostronny na 3-ciej 30 gr., za tekstem 16 groszy.

Gosa pojedynczego N-ru 15 groszy.

Redakcja i administracja Ad. Mickiewicza 4. Tel. 228, otwarta od 9 do 3. Tel. drukarni 262.

O politykę której niema.

Jesteśmy jedynym pismem w Polsce, które formuluje program załatwienia kwestji żydowskiej.

Kto wie np. o tem, że od kilku tygodni żydostwo polskie przedstawia obraz jaknajniebezpieczniejszej walki, toczącej się z taką samą zajądła.

Żydzi są narodem. Negowanie tego faktu, które się jeszcze zdarza u publicystów starszego pokolenia, i to zarówno wśród antysemitów, jak liberalów — nie jest zgodne z naszym interesem narodowym.

W jakim języku ma się uczyć dziecko żydowskie? Oto jest pytanie.—Gdyby je rozstrzygnąć miał jednostronnie nasz gabinet ministrów, rozstrzygnąłby je niewątpliwie na korzyść języka polskiego.

Ale czy dzieci żydowskie mają naukę pobierać w żargonie, czy też w języku hebrajskim. O to pytanie, o granicę pomiędzy temi dwoma językami toczy się teraz wśród

społeczeństwa żydowskiego zajądła walka. Walka ta potwierdza doskonale naszą tezę, że w razie zaistnienia samorządu żydowskiego, samorząd ten stałby się natychmiast sceną najzajądelszych walk poszczególnych partji.

W aukcie Naszego Przeglądu Dr. Bałaban daje nam taki obraz zróżniczkowania żydowskiego szkolnictwa w Królestwie:

Jako były wizytator szkół żydowskich w południowej części Polski (okupacja austriacka) muszę śmiało stwierdzić, że między jedną szkołą z jez. wykł. żydowskim a drugą jest nieraz różnica tak wielka że nie masz między niemi pomostu.

Owe zróżniczkowanie szkolnictwa jest tylko słabem odbiciem tarcia poszczególnych kierunków politycznych naszego żydostwa.

Czego to dowodzi? Naszem zdaniem ułatwia to rządowi polskiemu konsekwentną politykę żydowską.

Stosunek polskich żydów do Jewish Agency także jest bardzo ciekawy. Jest to międzynarodowa władza polityczna nad całym sjonizmem.

Pan minister Thugutt nie omówił kwestji żydowskiej, dając tem pośrednio dowód, że się nie zgadza z naszą tezą, że „klucz do rozwiązania sprawy narodowościowej na terenie trzech naszych województw

tkwi w kwestji żydowskiej". Ale też rząd polski biernie się przygląda podnieceniu, które dziś panuje wśród społeczeństwa żydowskiego i zrzeka się swego aktu, swego aktywizmu przez rezygnację z decyzji w tej sprawie.

Cat.

O strefę kolońską.

Zgoda Europy.

PARYŻ, 27.XII. (Pat). Konferencja ambasadorów na dzisiejszym rannem posiedzeniu stwierdziła zgodność poglądów rządów angielskiego, włoskiego, belgijskiego i francuskiego na sprawę ewakuacji strefy kolońskiej.

Neutralność Stanów Zjednoczonych w sprawie kolońskiej.

WASZYNGTON, 27.XII. (Pat). Według informacji zasięgniętych w Białym Domu rząd Stanów Zjednoczonych uważa, że do rozwiązania sprawy kolońskiej uprawnienie są jedynie rządy państw europejskich.

Powódź w Petersburgu.

Dzienniki ryskie donoszą: Pod wpływem ciepłej pogody i burz w zatoce Fińskiej Petersburgowi znówu zagroza katastrofa powodzi.

W dniu 21 grudnia rano temperatura wynosiła 2° wyżej zera. Obserwacje meteorologiczne stwierdzają że tak wysokiej temperatury w tym miesiącu nigdy nie było.

Z twierdzy Pietropawłowskiej co godzinę rozlegają się wystrzały armatnie, sygnalizujące niebezpieczeństwo powodzi.

W wielu fabrykach przerwano pracę. Znaczne straty poniosły okoliczne wsie. Burza na morzu staje się coraz silniejszą i wywołuje to panikę wśród mieszkańców Petersburga, którzy z dnia na dzień oczekują zalania ulic przez wodę.

Jubileusz czrezwyczajki.

Nasz korespondent z pogranicza donosi:

Prasa sowiecka zamieszcza obszerny artykuł z powodu siedmiolletniego jubileuszu wszechrosyjskiej komisji nadzwyczajnej (czrezwyczajki) dla walki z kontrrewolucją, spekulacją i sabotażem.

Był czas, kiedy wszystkie zagadnienia rozpatrywane były z punktu widzenia potrzeb czerwonej armji. Czerwonoarmista określał wówczas linje naszej roboty w przemyśle i linje naszych stosunków z włościanstwem.

Teraz w okresie pokojuowej bu-

Za Kordonem.

(Od naszego korespondenta z pogranicza).

Pobór „leninowski” w Mińsku.

Partja komunistyczna w celu zasilenia swych szeregów nowymi członkami ogłosiła przed kilkunastu miesiącami t. zw. pobór leninowski.

Wśród chłopów propagandę prowadzi t. zw. Żenootdel wspólnie z kobieczą sekcją komsomola.

Ostatnio z okazji świąt Bożego Narodzenia obie te organizacje urządziły szereg odczytów i pogadarek antyreligijnych.

Ten stosunek ludności wiejskiej do funkcjonarjuszów sowieckich jakskrawo świadczy, że ideje „styku” mimo poborów „leninowski” nie zyskują żadnego oddźwięku w społeczeństwie na wsi sowieckiej.

Walka chłopów z Sowietami.

Egzekucja jednolitego podatku reńskiego w Rosji sowieckiej coraz częściej wywołuje odruchy rozpaczy ludności, przejawiające się jako bierny opór całych wsi lub nawet, co zdarza się również często w otwartej walce z funkcjonarjuszami Sowietów.

Mussolini.

Popolarzy przeciwko reformie wyborczej.

RZYM, 27.XII. (Pat). Odytło się tu zebranie stronnictwa Popolarów. Zarząd stronnictwa oraz grupa poselska obradowały oddzielnie.

Uchwały te mają wielkie znaczenie, gdyż po ostatniej powie papieża zmuszeni do zerwania z blokiem opozycyjnym w którym znajdują się również socjaliści.

Nieprawdziwe pogłoski.

RZYM, 27.XII. (Pat). Projekt nowej ordynacji wyborczej znajduje się w prezydium parlamentu, tak że wszelkie pogłoski, o tem, jakoby projekt ten nie był jeszcze gotów, a zasady jego nie były ustalone są nieprawdziwe.

Ustawa prasowa.

RZYM, 27.XII. (Pat). Nowa ustawa prasowa wejdzie na porządek dzienny jednego z pierwszych posiedzeń Izby.

Bez kompromisów.

RZYM, 27.XII. (Pat). Turynska „Gazeta del Popolo” omawia odpowiedź Mussoliniego na zarzuty uczynione mu przez opozycję.

Originalny francuski koniak firmy BALLET & Co. Francja po cenie eta i kosztu w celu zakleklamowania na okres świąteczny este butelki . . . po zł. 6.50 półówki . . . 3.50

BAGZEWSKIEGO LIKIERY: ABRICOTINE BANAN CHERRY CURACAO TRIPL SEC GRIOATTO MENTHE GLACIALE ORANGE SEC SEC ROUE SOUVERAIN.

Wileński Prywatny Bank Handlowy

podaje do wiadomości, że w dniu 31 grudnia 1924 r. z powodu zamknięcia roku operacyjnego, zarówno Instytucja Centralna Banku, jak i jej Oddział Miejski czynne będą do godz. 11 rano.

—) 2-go Stycznia 1925 r. odbędzie się (—

Wielki BAL MORSKI w Wilnie

w Salonach Pałacu Rzeczypospolitej (Plac Napoleona).

KRONIKA

NIEDZIELA 28 Dnia Młodziank

Wsch. sl. g. 7 m. 30 Zach. sl. g. 15 m. 45

WILEŃSKA.

pp. Popowiczów dla dzieci niższych funkcjonariuszów poczty i telegrafów, przyczem dziatwa została hojnie obdarzona książkami.

— (k) Areszt jeńców białoruskiej. W dniu 24 bm. za artykuł antypaństwowy został aresztowany areszt przez pana Komisarza Rządu na jeńców białoruską pod nazwą "Kalada".

— (k) O walce z lichwą. Urząd wojewódzki przesłał do wszystkich właściwych instytucji okólnik ministerjum spraw wewnętrznych z dn. 18 b. m. w sprawie intensywnego zwalczania lichwy, zaznaczając iż liczba wykrytych i przekazanych władzom sądowym spraw świadomości o waciwym napięciu akcji zwalczania lichwy i spekulacji.

Okólnikiem tym jednocześnie ministerjum spraw wewnętrznych poleca, żeby właściwe organy władzy administracyjnej stale sporządzały skrupulatnie badania cen rynkowych przedmiotów powszedniego użytku, oraz wzywają do energicznego zwalczania przestępstw przewidzianych w ustawie z dn. 2 lipca 1920 r. art. 18, 19 i 24 i innych ustaw o zwalczaniu lichwy.

— (k) Wyjazd robotników do Francji. W dniu 7-go stycznia 1925 r. odbędzie się komisja przeglądowa dla robotników zaangażowanych na roboty do Francji, zaś 8-go stycznia 1925 r. wyjazd ich na miejsce robót. Ogółem wyjeżdża około 200 ludzi przeważnie robotników rolnych, nielachowców i metalowców.

— Komenda Policji Państwowej XVI Okręgu Wileńskiego w Wilnie będzie urzędować nadal w lokalu przy ul. Dominikańskiej. Wejście przeniesione zostało do bramy Nr. 5.

— Komenda Policji Państwowej na m. Wilno łącznie z Policją Siedzącą przeniesiona została do nowego lokalu przy ul. Zawalnej Nr. 58.

— Biuro adresowe przeniesione zostało do nowego lokalu przy ul. Ostrobramskiej Nr. 5.

— (a) Herb m. Nowo-Swętojan. Miasto N.-Swętojany które dawniej było, za czasów Rzeczypospolitej i w ciągu pierwszej połowy XIX w., jeszcze wsią nie posiada dotąd herbu.

Dnia 14 b. m. Rada miejska N.-Swętojan na wniosek swego burmistrza po perorazowaniu się z dyr. archiwum państwowego w Wilnie uchwaliła następujący herb dla tego miasta, ułożony na podstawie historycznej i utrwalający w pamięci potomnych dwa momenty położenia terytorium N.-Swętojan do Rzeczypospolitej Polskiej. Poraz pierwszy to połączenie nastąpiło w roku unji lubelskiej (1569), kiedy to terytorium gdzie leżą obecnie N.-Swętojany i ziemie sąsiednie należało do Gasztołdów herbu Habdank. Poraz drugi to same terytorium z całą ziemią Wileńską zostało przyłączone do Polski kiedy I-szym Naczelnikiem wskrzeszonego państwa Polskiego był Józef Piłsudski herbu Kościuszko. Na zasadzie tych faktów historycznych herb ma się składać z 8-oh części: dolna na dwóch połączonych tarczach przedstawiają herby Habdank i Kościuszko, a góra zaś nad niemi — orzeł polski.

Wniosek Rady miejskiej wymaga jeszcze zatwierdzenia przez władzę nadzorczą, które nie będą miały podstaw do niezatwierdzenia tej uchwały.

Równocześnie Sejmik Swiętojański zainteresował się sprawą herbu powiatu Swiętojańskiego. Herb tego powiatu, jak i innych został ułożony przez władzę rosyjską i zatwierdzony w 1842 r. przy nowym podziale administracyjnym gubernji Wileńskiej i sąsiednich. Należy się spodziewać, że te herby powiatowe, przypominające czasy naszej niewoli, będą w przyszłości zmieniły na skutek niniejszych poszczególnych samorządów.

— (z) Posiedzenie Rady Miejskiej. Dn. 30 b. m. odbędzie się posiedzenie Rady Miejskiej z następującym porządkiem dziennym: 1) Referat w przedmiocie zmiany redakcji statutu podatku od placów budowlanych i od gruntów o charakterze budowlanym na obszarze m. Wilna, 2) Referat w przedmiocie ustalenia podatku od broni myśliwskiej na rok 1925, 3) Referat w przedmiocie ustalenia podatku komunalnego do państwowego podatku od gruntów na rok 1925, 4) Sprawa zorganizowania biura meldunkowo-adresowego, 5) Referat w sprawie ustalenia w wydziale Szkolnym etatu Naczelnego Lekarza Szkół Powszechnych i czterech etatów higienistek, 6) Referat w sprawie ustalenia w Szkolei Zdrowia etatu intendentu w Szpitalu dziecięcym kat. IV i skasowanie takiego etatu kat. V, 7) Referat w przedmiocie regulaminu przelewu praw na ziemie wiezozysto-czynszowe i wiezozysto-dzierżawne.

— (k) Straż ogniowa podczas świąt (25 i 26). Była zawezwana tylko jeden raz dn. 25. Pożar powstał na skutek zanieczyszczenia komina.

— (k) Pogotowie ratunkowe okazało na miejscu pomoc dn. 25 w jednym wypadku, (orzędzie języka szkielem), a 26-go w dziewięciu. Karetka pogotowia wyjeżdżała 25-go 3 razy, 26-go 4 razy.

— (k) Towarzystwo polsko-ormiańskie. W tych dniach został zatwierdzony przez pana Delegata Rządu statut Towarzystwa Polsko-Ormiańskiego, mieszczącego się przy ul. Wielkiej 32.

— (k) Dom św. Jadwigi. W bieżącym miesiącu powstało w Wilnie stowarzyszenie, pod nazwą „Dom świętej Jadwigi”, ze statutem zatwierdzonym już przez pana Delegata Rządu, mające na celu opiekę moralną i pomoc materialną dla niezamożnej młodzieży żeńskiej. Stowarzyszenie mieści przy ul. Skopowce Nr. 6.

— Zjazd Spółdzielni Kredytowych. 21 b. m. w lokalu Spółdzielczego Banku Ludowego (ul. Mickiewicza Nr. 7) odbył się pod przewodnictwem ks. posła Olszańskiego Zjazd Spółdzielni Kredytowych ziem Wileńskiej i Nowogrodzkiej, przynależnych do Związku Spółdzielni Polskich w Warszawie i do Unji Związków Spółdzielczych w Polsce. Na Zjeździe omawiane były wspólne sprawy i bolączki oraz przystąpiono do zorganizowania Wileńskiego Oddziału Związku Spółdzielni Polskich na zasadach autonomicznych. Do Rady Wileńskiego Oddziału weszli w charakterze członków: ks. poseł Olszański, p. J. I. Parozewski, p. dyr. Urbanowicz i p. B. Wincz — z Wilna, ks. prefekt Szymański — z Nowogrodka, p. W. Chudziński — z Postaw, p. Juniewicz — z Nowe-Wilejki, oraz w charakterze zastępców: p. K. Brońnicki — z Nieświeża i p. S. Dauksza — z Oszmiana. Do prezydium Rady obrano: p. Parozewskiego (prez.), p. Wincza (zastępcą) i p. Juniewicza (sekretarz). Do pracy w kierownictwie Oddziału mieszącym się przy ul. Mickiewicza Nr. 11 w lokalu Banku Związku Spółek Zarobkowych, Rada delegowała: p. Wincza i p. dyr. Urbanowicza (zastępcą); stałe załatwianie spraw bieżących Oddziału Wileńskiego pozostawiono w rękach p. H. Lepinowcy.

— Koncert urządzony staniem Narodowej Organizacji Kobiet na cele oświatowe i przemysłowe odbędzie się 3 stycznia w sobotę o godz. 8 wiecz. w sali Śniadeckich U. S. B. Bilety w cenie od 6 zł. do 50 gr. — będą do nabycia od dnia 2 stycznia w biurze Szeffa, (róg Mickiewicza i Tatarskiej) i w dzień koncertu u wejścia.

Łaskawy współdziałaj w koncercie przyoblecały panie: Hendrychówna, Klecka, Swiętocka, Sumorokowa, oraz taros panów: Jastrzębskiego, Stępińskiego i Świdta.

Czarujać śłowem, urosza deklaracja, i artystyczna muzyka (Furtempiana, skrzypiec i wiolecenzi) przyciągnęły pewnie uwagę inteligentne towarzystwo wileńskie, które zechce poprzeć cel uczciwy dania

zrobku biednym dziewczętom, i użyć prawdziwie artystycznej przyjemności.

Z SĄDÓW.

— (a) Sprawa murów pobazylikańskich. Ra wokandyje Sądu Okręgowego w dn. 30 b. m. znajduje się sprawa o prawo własności państwa do murów pobazylikańskich, która budzi w społeczeństwie wileńskim wielkie zainteresowanie ze względu na wartość historyczną murów, za sławną cełą Kourada.

Prócz tego wyrok w tej sprawie będzie zasadnym w całej masie podobnych spraw.

NOWOSCI WYDAWNICZE.

— „Król Duch” Ukazali się 2na półkach księgarskich dwa nowe zeszyty monumentalnej publikacji prof. J. G. Pawlikowskiego w wydaniu kaggarai H. Altenberga. Druga seria ary-poematu Słowackiego składa się z dwóch zeszytów liczących razem około 20 arkuszy druku. W zeszytach „A” zawierającym teksty znajdujemy dokonanie rapsodu IV oraz rapsod V-ty (o Mieczysławie i Belesławie Słaim). Następujące potem odmiany tekstu doprowadza się do połowy rapsodu III. Znajdują się tu bardzo ciekawe i rewelacyjne dla znawców przedmiotu rekonstrukcje. Zeszyt „B” przynosi komentarze do tekstu głównego rapsodu IV i V tego oraz do odmian rapsodów I i II, tudzież III części.

— „Tygodnik Rolniczy” Pismo poświęcone sprawom rolniczym Ziemi Wschodniej Nr. 47-48 zawiera treść następującą: Potrzeby kredytowe Ziemi Wschodniej. — Ogólna charakterystyka mleczarstwa duńskiego. — W sprawie likwidowania w Wilnie Laboratorium bakteriologiczno-rozpoznawczego. Najbliższa droga do osiągnięcia postępu w hodowlie zwierząt. — Z praktyki uprawy jęk torfowych. — Uprawa i zbiór słoń iskarskich. — Jak rolnik powinien sprzedawać swój dobytek żywy. — Przechowywanie nawozu przez zimę w polu. — Znaczenie spółdzielczości dla rolnictwa. — Życia spółdzielczego. — Sprawy samorządowe. — Ze Związku Kółek Rolniczych ziem Wileńskiej. — Odezwa do Pszczelarzy i Młociaków Pszczelarstwa — Komunikat. Z Wileńskiego Towarzystwa Rolniczego. — Zjazd Ziemiaków w Wilnie. — Z Państwowego Banku Rolnego. — XII Międzynarodowy Kongres Rolniczy w Warszawie. — Sporty strzeleckie meteorologiczne. — Różne. — Ceny w Wilnie.

TEATR I MUZYKA.

— Przedstawienia dla dzieci. Święta i wakacje świąteczne, to epoka zabaw i rozrywk dla starszych i dzieci. Boże Narodzenie zwłaszcza, ze swą choinką, młmni, naturalnymi kolędami, postarankami i szopką, ze swymi obyczajowymi pastaciami pół bajecznymi: kozą, osłem, tronem, świętym Mikołajem i Trzej Królami, stanowią dla młodszego pokolenia niewyczerpane źródło stochkich wrażeń i zachwyłów.

Wilno daje swą dzieciarni wiele ładnych rozrywek: był św. Mikołaj rozdawca nagród i kar, chochid ma szopka i Trzej Królowie, odbywały się przedstawienia, bajeczne kolorowa féerie w teatrach. Parę tygodni temu ładna przedstawienie Królów wój Róż i Gerson-Dąbrowskiej, ukazało zabarwany świat żywych kwiatów, w dobrze obmyślonych kostiumach, odgrywających rolę dworzán dobrej królowej Onagrij Tatarkiewicz. Zsta dzie Piernik i Babcia-Bakalija, zgromadziły tłumy dzieci i dorosłych, którzy się bawili doskonale, podziwiając dowolne stroje z wytwórną artystyczną, „Zielonego Kosa”, kontowane przegrady dwójga dzieci w marzeniu sennym. Oba widowiska słowosną, odpowiednio do młodocianego wieku i umyśtu słuchaczy, wesole i pogodne, zawierają humor właściwy i moralne zgrzebie wypowiadany, w tonie szlachetnym. Takie widowisko, jest dla dzieci przyjemną rozrywką na dni świąteczne. Na szczególne, niektóre w nowol bezpłatnego pomysłu zasłonożnego, kiedy to widokiem Krawego Haroda, jezających matek, zatrzymanych nianuwitaj, pewien zespół amatorski straszyl zebrańs biedna dzieci. Tegoż dnia ładna korowody i tańca szkoły p. Kwiatkowskiej tylko miła zostawia wrażenie.

LONGINES precyzyjny zegarek

światowej marki do nabycia w pierwszorzędnym magazynach zegarmistrzowskich i jubilerskich.

Dr. J. Kacew CHOROBY WŁOSÓW. KOSMETYKA I KARSKA. Usuwanie włosów na twarzy Wileńska 25. Przyjmuje od 10-2 i 4-7.

TEATR POLSKI. (Atala). DZIŚ 2 widowiska: o godz. 4 ej po poł. przedstawienie dla dzieci po cenach najniższych. Dziadzi-Piernik i Babcia-Bakalija bajka M. Tatarkiewicza. o godzinie 8 wiecz. Panna Maliczewska Sztuka G. Zapolskiej.

JUTRO o g. 8 wiecz. „Szofer Archibald” Krotoczwila Pawlikowskiej.

TEATR WILSKI. (W. Pohulanka). DZIŚ 2 widowiska o godzinie 8 m. 30 po poł. po cenach snitonych Hrabina Marica operetka Kalmana z W. KAWECKA o godz. 8 wiecz. Tosca Opera Pucciniego z udziałem Kruźnika i Perkowicza.

JUTRO o godz 8 wiecz. Dama w gronostajach Operetka Gilberta.

starym skończyła się i „stagnacja teatralna”, skwapliwie i wesole żegnać go będą, spotykać zaś Nowy, z wermą i nadzieją, nie żalując ni pracy, ni talentów. Przygotowują się więc odpowiednie programy, na których publiczność „spodostawać się należy, będzie się bawić wyborne.

WYPADKI I KRADZIEZE.

— Pożary. We wsi Nowosiolki gm Mickulskiej spłonął dom mieszkalny na szkodę Mildunowej. Straty wynoszą 21 pół tys. złot.

— W wsi Dworec gm. Iłkiej pow. Wileńskiego spłonął stodoła ze zbożem na szkodę Stanisława Juski. Straty wynoszą 1 tys. 200 zł.

Ujęcie podpalacza. Polteja zatrzymała Jana Jawuńca, który podpalił stodołę należącą do N. Urbanowicza (zasielanie Rudy gm. Miodukiej).

— Miły syn. Helena Pokrowska (Soltaniska 4) powiadomiła polteję iż syn jej Dymitr skradł u niej 900 złotych poczem zbiegł w kierunku Mołodocznego, mając zamiar uciec do bolszewików.

— Neżołnitwo. Dn. 26 b. m. podczas pijatyki Józef Pacono (Ponarska 51) uderzył nożem w plecy Józefa Drago (Ponarska 48). Poszkodowanego lekarz pogotowia odwiózł do szpitala żydowskiego. Złoczyńcę ujęto.

Z CAŁY POLSKI.

— Ilość ministrów w Polsce. Jedne z pism warszawskich obliczyły w Polsce było ministrów. Wygląda to tak:
Gabinet p. Moraczewskiego — 22 ministrów.
Gabinet p. Paderewskiego — 25 ministrów.
Gabinet p. Skulskiego — 16 ministrów.
Pierwszy gabinet p. Grabskiego — 16 ministrów.
Pierwszy gabinet p. Witosa — 34 ministrów.
Pierwszy gabinet p. Ponikowskiego 14 ministrów.
Drugi gabinet p. Ponikowskiego 14 ministrów.
Gabinet p. Sliwińskiego — 12 ministrów.
Gabinet p. Nowaka — 15 ministrów.
Gabinet p. Sikorskiego — 16 ministrów.

